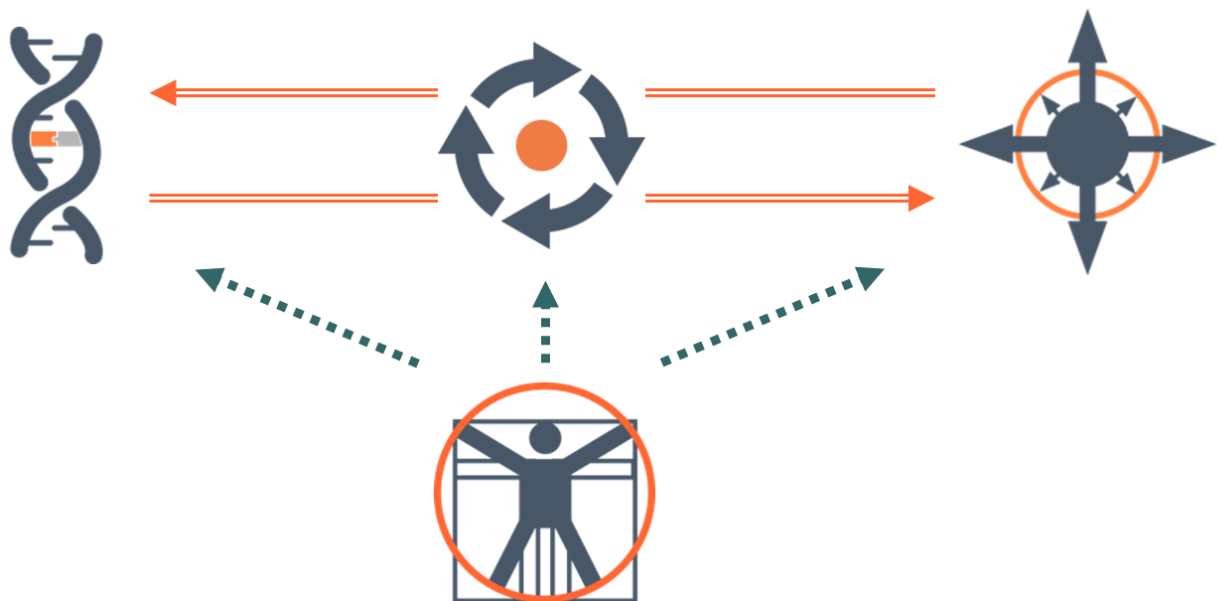

Artikelserie

Het Dynamische Nucleaire Attitude model

ofwel

een kern-gezond, betekenisvol samenwerkingsverband blijven

Delen uit de serie:

Deel 1 Introductie op het DNA Model

Deel 2 DNA Component: Identiteit

Deel 3 DNA Component: Effecten

Deel 4 DNA Component: Immuunsysteem

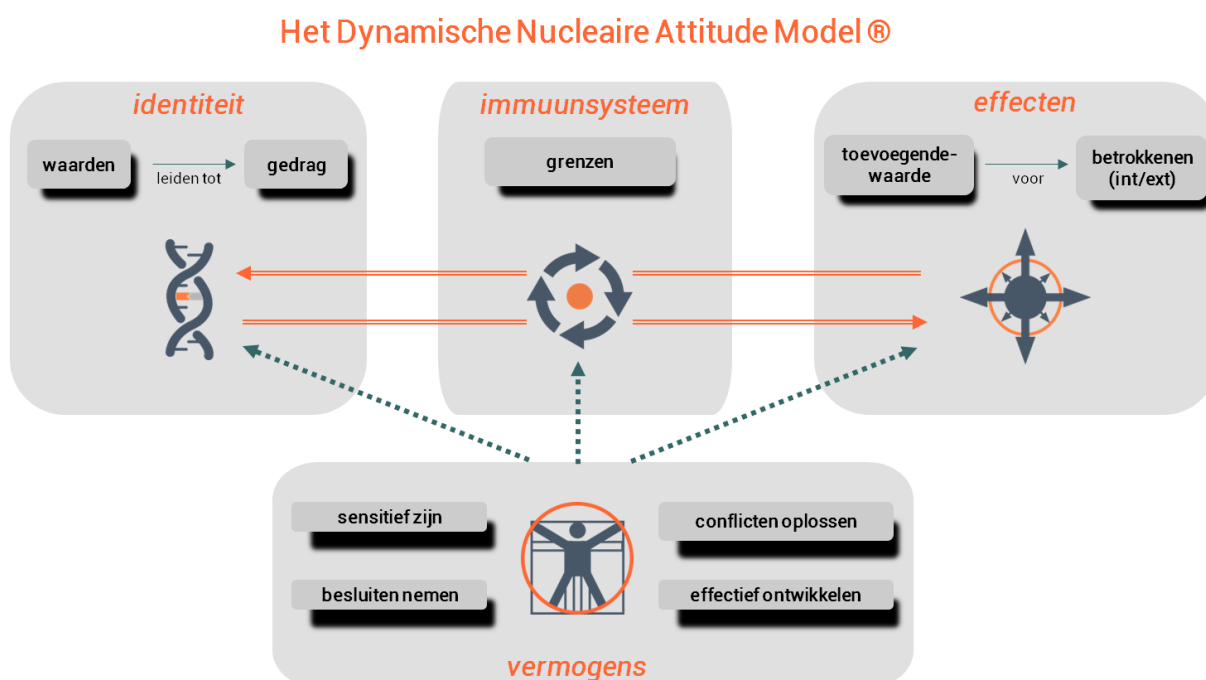
Deel 5 DNA Component: Vermogens

Inleiding

In deel 1 "Introductie op het DNA Model" is aangegeven wat de gebruikswaarde en samenstelling van het DNA Model is. Van de vier componenten 'Identiteit - Effecten - Immuunsysteem - Vermogens' wordt in dit artikel de vierde behandeld: Vermogens.

Het DNA Model is een eenvoudig en praktisch toepasbaar dialoog-diagnose model, dat aangeeft waarop ingezet moet worden om in de kern een gezond en betekenisvol samenwerkingsverband te blijven. Door de componenten van het DNA Model met regelmaat expliciet en gedeeld te maken is het samenwerkingsverband in staat om op een natuurlijke wijze het hoofd te bieden aan in- en externe ontwikkelingen.

Het DNA Model in grafische vorm

Voor de artikelen met een uitwerking van de andere componenten ga naar www.org-dna.nl/blog.

Vermogens

Vermogens binnen het DNA Model worden gedefinieerd als competenties die voor het samenwerkingsverband noodzakelijk zijn om blijvend van toevoegende waarde te zijn voor alle betrokkenen. Zij zijn als het ware de benzine voor de motor Identiteit, Effecten, Immuunsysteem. Het begrip Vermogens geeft binnen het DNA Model meer de kern aan dan het woord competentie: naast het 'in staat zijn' kan ook de relatie gelegd worden met woorden als gave, kracht en invloed.

De Vermogens zijn direct van invloed op de wijze waarop ontwikkelingen opgevangen worden. Als zij goed ingeregeld zijn worden ontwikkelingen op een 'natuurlijke' wijze verwerkt.

De DNA Vermogens zijn: Sensitief Zijn, Besluiten Nemen, Conflict Oplossen, Effectief Ontwikkelen.

Idealiter beschikt iedere medewerker over deze vier Vermogens. Dat is echter niet realistisch; daarom is het uitgangspunt dat het samenwerkingsverband *als geheel* over de Vermogens moet beschikken op het moment dat zij nodig zijn. Desnoods door deze tijdelijk 'in te huren'.

Wanneer moet een Vermogen expliciet en gedeeld ingezet worden?

In veel situaties worden de genoemde vermogens ingezet. Of het nu gaat om de keuze voor een kop koffie uit een automaat of spanning in een team of reageren op een externe ontwikkeling.

Het expliciet inzetten van de Vermogens-met-een-hofdletter moet op het moment dat de DNA definitie van het samenwerkingsverband in gevaar komt. Dus als de kans aanwezig is dat de continuïteit van de toevoegende waarde in gevaar komt of het samenwerkingsverband ziek dreigt te worden.

Behoud van continuïteit niet zeggen dat aanpassing of verandering voorkomen moet worden (zie deel 4 Immuunsysteem). De kern blijft continuïteit *van toevoegende waarde voor alle betrokkenen*. De producten en diensten die daarbij horen, bijvoorbeeld, of de structuur van de organisatie moeten daarin mee-ontwikkelen. Dat zijn aanpassingen die voortvloeien uit het continuïteits-uitgangspunt.

Vermogen - Sensitief Zijn

Dit Vermogen is te vertalen als het hebben van de juiste antennes om relevante ontwikkelingen en invloeden op te pikken. Die antennes kunnen variëren van hele afdelingen (bijvoorbeeld Research & Development) tot individuen (denk bijvoorbeeld aan Belbin rollen).

Automatische signaleringen zijn binnen het DNA Model nog steeds relevant: technische oplossingen zijn tenslotte door mensen ontwikkeld, software wordt geschreven door mensen (dat geldt zelfs voor zelf-lerende programma's!). Dat impliceert dat er tijdens het productieproces daarvan - menselijke - keuzes zijn gemaakt.

Signalen kunnen hard (data) en zacht zijn (gevoel). Bij het afgeven van signalen door de antenne is het van belang dat de ontvanger de signaalgever serieus neemt. In het geval deze een formele positie inneemt - zoals bijvoorbeeld een R&D afdeling - wordt de kans vergroot dat het signaal wordt meegenomen. Een garantie is het echter niet, denk aan allerhande klokkenluidetrajecten.

Een belangrijke stap in het verwerken van het signaal is het verkrijgen van hetzelfde beeld bij alle betrokkenen:

- ⌘ Begrijpen wij echt wat het onderwerp van gesprek is?
- ⌘ Is te duiden wat de impact van het signaal is in relatie tot de toevoegende waarde van ons samenwerkingsverband?
- ⌘ Is het belang c.q. het afbreukrisico dusdanig groot dat het specifieke aandacht behoeft?
- ⌘ Hoe zien de betrokken actoren, die te maken krijgen met de uitkomsten, de noodzaak het signaal te vertalen naar actie?

Vermogen - Besluiten Nemen

Het nemen van besluiten over signalen, die de continuïteit van het samenwerkingsverband betreffen, vraagt altijd maatwerk voor het af te handelen proces. De procesoplossing kan een standaardoplossing zijn, maar is dat niet a priori. Het gevaar van het nemen van dergelijke besluiten in standaard besluitvormingsprocessen (bijvoorbeeld tijdens het wekelijks MT) is dat niet de juiste ingrediënten aanwezig zijn voor optimale besluitvorming.

Met die ingrediënten wordt de kwaliteit bedoeld van:

- ✘ De te hanteren uitgangspunten en basiscriteria
- ✘ Het inhoudelijke materiaal
- ✘ Het proces waarlangs besluitvorming plaatsvindt en de inrichting
- ✘ De samenstelling van de besluitvormers
- ✘ Tijd en tijdsdruk
- ✘ De oplossing(smogelijkheden) en de impact daarvan
- ✘ Het vervolg.

Vermogen - Conflict Oplossen

Dat is de kunst van het komen tot acceptabele oplossingen voor alle betrokkenen in het geval deze ontbreken of niet bereikt kunnen worden. Conflicten kunnen intra- en inter-betrokkenen groepen zijn; bijvoorbeeld in of tussen teams of afdelingen; complete organisaties zelfs.

Conflicten in DNA termen zijn gerelateerd aan het tornen aan de definitie van een DNA samenwerkingsverband: op basis van de identiteit blijvend toevoegende waarde creëren voor alle betrokkenen.

Als een van de componenten, feitelijk of in de beleving van een of meer betrokkenen, geweld wordt aangedaan kan gesproken worden van een conflict.

Het Dynamische Nucleaire Attitude® (DNA) model

Vermogen - Effectief Ontwikkelen

Binnen het DNA model wordt hieronder verstaan de mate waarin het samenwerkingsverband in staat is op 'natuurlijke wijze' mee te bewegen met veranderingen, ontwikkelingen en/of deze in gang te zetten. Aangezien het samenwerkingsverband bestaat uit mensen moet dit vertaald worden naar dat er voldoende kritische massa bij de deelnemers aanwezig is om Effectief te kunnen Ontwikkelen.

Het is een van de belangrijkste vermogens, omdat deze bijdraagt aan het zoveel-als-mogelijk dempen van schoksgewijze aanpassingen van het samenwerkingsverband.